

Dit document is opgesteld door het wetenschappelijk secretariaat onder het toezicht van de Bestuursraad van het IREFI.

Hoewel bij de opstelling van dit document de uiterste zorgvuldigheid is nagestreefd, bestaat de mogelijkheid dat bepaalde informatie onjuist, onvolledig of verouderd is. De auteur en de Bestuursraad zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten ondernomen op basis van dit document. Het algemene karakter van dit document brengt met zich mee dat dit document niet als leidraad kan dienen.

Het document geeft toelichtingen bij een aantal belangrijk geachte artikelen van de reglementen betreffende de erkenning van revisoren en revisorenvennootschappen voor de uitoefening van revisorale mandaten bij instellingen onder toezicht van de NBB en de FSMA.

Voor vragen of opmerkingen met betrekking tot het document kunt u contact opnemen met Virgile Nijs (virgile.nijs@gmail.com)

Analyse erkenningsreglementen – Voornaamste verschillen met reglement van 21 februari 2006

1. Algemene punten

1.1 *Het reglement van 2006 werd vervangen door twee nieuwe reglementen met name:*

- Het erkenningsreglement van de FSMA: van belang voor de revisoren die een erkenning beogen voor instellingen voor collectieve belegging, beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging en instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening
- Het erkenningsreglement van de NBB: van belang voor de revisoren die een erkenning beogen voor financiële ondernemingen en/of verzekeringsondernemingen. De revisoren die over een NBB erkenning beschikken kunnen, gebruik makend van een vereenvoudigde procedure, eveneens door de FSMA worden erkend (FSMA artikel 20)
- De voorwaarden waaraan moet worden voldaan voor het bekomen van de erkenning voor financiële ondernemingen en verzekeringsondernemingen zijn gelijklopend en dit zowel voor de revisoren natuurlijke persoon als de revisorennootschappen. De erkenningsvoorwaarden worden in afzonderlijke artikelen behandeld (natuurlijke personen: financiële ondernemingen NBB artikel 2 – verzekeringsondernemingen NBB artikel 3; vennootschappen: financiële ondernemingen NBB artikel 12 – verzekeringsondernemingen NBB artikel 13)
- Er bestaan geen afzonderlijke bepalingen meer voor ICB's en IBP's (vervangen door het FSMA reglement dat voorziet in één enkele erkenning voor alle instellingen onder haar toezicht)

1.2 *Beide reglementen verschillen op een aantal belangrijke punten waaronder onder meer:*

- De voorwaarden waaraan moet worden voldaan
- De erkenningsprocedure
- De duur waarvoor de erkenning wordt verleend
- Het verval van de erkenning

Deze verschillen worden nader toegelicht in deze nota

1.3 *Maximum aantal revisoren die erkend kunnen worden*

- **NBB en FSMA** - de reglementen voorzien niet langer dat er een maximaal aantal revisoren kan erkend worden (numerus clausus)

1.4 *Oproep tot de kandidaten*

- **NBB en FSMA** - de oproep wordt bekend gemaakt in het Staatsblad met vermelding van de uiterste datum voor het indienen van de kandidaatstellingen (NBB artikel 4, FSMA artikel 3). Het reglement van 2006 voorzag dat de oproep ten minste één maand voor de uiterste datum voor het indienen van de kandidaatstellingen diende bekendgemaakt te worden (reglement 2006 artikel 6). Deze laatste bepaling is niet overgenomen in de nieuwe reglementen.
- **FSMA** - de FSMA zal de oproep tot de kandidaten eveneens bekendmaken op de website van de FSMA (FSMA artikel 3).

1.5 Schriftelijke proef

- **NBB en FSMA** - beide reglementen voorzien, net als in het reglement van 2006, dat de kandidaten onderworpen kunnen worden aan een schriftelijke proef en/of worden gehoord (NBB artikel 5, zesde lid - FSMA artikel 4, negende lid). Het reglement van de FSMA bepaalt dat de oproep tot de kandidaten zal vermelden of de kandidaten overeenkomstig artikel 4 zullen of kunnen onderworpen worden aan een schriftelijke proef of worden gehoord (FSMA artikel 3).

2 Erkenning revisoren natuurlijke personen

2.1 *Ervaring*

- **NBB** - de revisor moet , in tegenstelling tot het reglement van 2006, niet meer een nuttige ervaring hebben opgedaan bij een instelling waarvoor de erkenning wordt gevraagd. Het nieuwe reglement vereist wel een grondige kennis van de aard en de techniek van de verrichtingen die eigen zijn aan de instellingen waarvoor de erkenning wordt gevraagd (financiële ondernemingen NBB artikel 2, eerste lid, 4° - verzekeringsondernemingen NBB artikel 3, eerste lid, 4°). Het reglement van 2006 bepaalde dat de revisor een degelijk inzicht moest hebben verworven in de aard en de techniek van de verrichtingen die eigen zijn aan de onderneming (financiële ondernemingen reglement 2006 artikel 2, eerste lid, 4° - verzekeringsondernemingen reglement 2006 artikel 4, eerste lid, 4°)
- **FSMA** - het reglement vereist daarentegen wel een nuttige ervaring in de financiële sector (blijkbaar niet noodzakelijkerwijze in de controle van instellingen in de financiële sector) (FSMA artikel 2, eerste lid, 4°). De kandidaat moet echter wel in staat zijn om snel een grondige kennis van de aard en de techniek van de verrichtingen die eigen zijn aan de instellingen onder toezicht te verwerven en in staat zijn om de daaraan verbonden risico's aan het licht te brengen (FSMA artikel 2, eerste lid, 5°). Deze kennis wordt wel vereist voor het bekomen van een NBB erkenning

2.2 *Opleiding*

- **FSMA** - de revisor moet voorafgaandelijk specifieke opleidingen hebben gevolgd over de bijdrage van de revisor aan de controle van de FSMA (FSMA artikel 2, eerste lid, 10°). Betreft een nieuwe vereiste

2.3 *Voorlegging dossier*

- **NBB en FSMA** - de reglementen voorzien in de voorlegging van een dossier met het oog op de toetsing van de erkenningsvoorwaarden (NBB artikel 5, eerste lid en FSMA artikel 4, eerste lid).
- **NBB** - het reglement voorziet expliciet dat het dossier een beschrijving van de organisatie van het kantoor dient te bevatten (NBB artikel 5, eerste lid). Alhoewel niet expliciet vermeld in FSMA artikel 4 dient het FSMA dossier eveneens een beschrijving van het kantoor te bevatten daar het dossier alle informatie moet bevatten die noodzakelijk zijn voor de toetsing van de erkenningsvoorwaarden (FSMA artikel 4, eerste lid). Artikel 2, eerste lid, 9° van het FSMA reglement bepaalt met name dat de revisor over een passende organisatie dient te beschikken

2.4 *Onderzoek kandidaatstellingen*

- **NBB** - het reglement voorziet niet meer in de oprichting van een adviserende commissie waarin revisoren zitting hebben (reglement 2006 artikel 7, derde lid). De NBB zal autonoom beslissen over de erkenning hierbij bijgestaan door twee revisoren (NBB artikel 5, derde lid)
- **FSMA** - het reglement voorziet in de oprichting van een adviserende commissie met vertegenwoordigers van de revisoren (FSMA artikel 4, derde lid). Het reglement van de FSMA is in belangrijke mate gebaseerd op het reglement van 2006 (reglement 2006 artikel 7)

2.5 Duur waarvoor de erkenning wordt verleend

- Het reglement van 2006 bevatte geen expliciete bepalingen inzake de duur waarvoor de erkenning wordt verleend
- **NBB** - de erkenning wordt verleend voor een duur van zes jaar (NBB artikel 6, eerste lid). Na verloop van deze periode moet de revisor die zijn erkenning wenst te behouden een verzoek tot hernieuwing van de erkenning indienen (NBB artikel 6, tweede lid) zo niet vervalt de erkenning van rechtswege (NBB artikel 8, eerste lid, 3°)
- **FSMA** - het reglement voorziet geen expliciete bepalingen inzake de duur waarvoor de erkenning wordt verleend. Het reglement bevat echter bijkomende bepalingen op grond waarvan de FSMA de erkenning kan herroepen (FSMA artikel 7, eerste lid)

2.6 Bijwerking dossier

- **NBB en FSMA** - de reglementen voorziet dat de revisor jaarlijks alle relevante elementen dient mede te delen om zijn dossier bij te werken en de toezichthouder in staat te stellen de permanente naleving van de erkenningsvoorwaarden te toetsen (NBB artikel 5, tweede lid en FSMA artikel 4, tweede lid)
- **FSMA** - het reglement voorziet bijkomend dat de revisor de FSMA onverwijld op de hoogte dient te brengen van wijzigingen die betrekking hebben op de erkenningsvoorwaarden. Tevens dient de revisor natuurlijke persoon ter gelegenheid van de jaarlijkse bijwerking van zijn dossier de redenen op te geven voor het niet volgen van de permanente vormingen van de FSMA (FSMA artikel 4, tweede lid)

2.7 Verval van rechtswege van de erkenning

- **NBB** - het reglement voorziet dat de erkenning van rechtswege vervalt
  - na het verstrijken van de duur waarvoor de erkenning is verleend (zes jaar) tenzij een verzoek tot hernieuwing werd ingediend (NBB artikel 6, tweede lid en NBB artikel 8, eerste lid, 3°)
  - wanneer de revisor de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt (NBB artikel 10). De leeftijdsgrens bedroeg voorheen 65 jaar (reglement 2006 artikel 11)
  - wanneer de erkende revisor drie jaar lang geen revisoraal mandaat meer heeft uitgeoefend bij een in de EER gevestigde onderneming die behoort tot de categorie waarop zijn erkenning betrekking heeft (NBB artikel 8, eerste lid, 1°)
- **FSMA** - in tegenstelling tot het reglement van de NBB vervalt de erkenning niet wanneer de erkend revisor drie jaar lang geen revisoraal mandaat heeft uitgeoefend bij een instelling waarop de erkenning betrekking heeft en dit voor zover de revisor kan aantonen dat hij een gelijkaardig mandaat heeft uitgeoefend bij een instelling onder toezicht van de NBB (FSMA artikel 7, eerste lid, 5°). De erkenning, alhoewel niet expliciet vermeld in het reglement, vervalt eveneens op 70 jaar daar de revisor zijn erkenning als revisor verliest bij het bereiken van de leeftijd van 70 jaar en derhalve niet meer ingeschreven zal zijn in het openbaar register (vereiste voor het behouden van de erkenning – FSMA artikel 2, eerste lid, 2° en FSMA artikel 6, eerste lid).

2.8 Herroepen van de erkenning

- **FSMA** - het reglement van de FSMA voorziet in een uitbreiding van de situaties die kunnen leiden tot de herroeping van de erkenning (FSMA artikel 7, eerste lid). Zo kan de erkenning onder meer worden ingetrokken bij : het niet nakomen van de verplichtingen op grond van het reglement; het

niet uitoefening van de mandaten op professionele, bekwame, nauwgezette, loyale en diligente wijze; het laattijdige opstelling van een verslag; het uitbrengen van een verslag dat inhoudelijk niet voldoet of kennelijke onjuistheden of onvolledigheden bevat; het niet deelnemen of niet voldoende constructief deelnemen aan een onderhoud met de FSMA; een tekortkoming in de uitoefening van zijn taken; het niet op frequente en actieve wijze de permanente vormingen volgen; het niet langer erkend zijn door de NBB voor zover de erkenning bekomen werd krachtens de artikel 20 vereenvoudigde procedure; ...

- **NBB** - het reglement voorziet dat de NBB bij de beoordeling van de feiten wordt bijgestaan door aangewezen vertegenwoordigers van beide instituten (NBB artikel 9, vierde lid). Deze vertegenwoordigers hebben, in tegenstelling tot het reglement van 2006, geen adviserende bevoegdheid.
- **FSMA** - het reglement van de FSMA voorziet daarentegen in de oprichting van een adviserende commissie waarin de vertegenwoordigers van de beide instituten een adviserende bevoegdheid hebben (FSMA artikel 7, vierde lid)

3 Erkenning revisorenvennootschappen

3.1 Erkenningsvoorwaarden

- **NBB en FSMA** - beide reglementen bevatten bijkomende vereisen voor het bekomen van de erkenning. De revisorenvennootschappen die een erkenning aanvragen moeten bijkomend: ingeschreven zijn in het openbaar register (NBB artikel 12, eerste lid, 2°, FSMA artikel 10, eerste lid, 2°); niet veroordeeld zijn wegens misdrijven (NBB artikel 12, eerste lid, 5°, FSMA artikel 10, eerste lid, 5°); ten allen tijde voldoen aan de erkenningsvoorwaarden (NBB artikel 12, tweede lid, FSMA artikel 10, tweede lid); ...
- **NBB** - het reglement van de NBB vereist niet meer dat de medewerkers beschikken over een passende ervaring in de sector van de financiële ondernemingen/verzekeringsondernemingen (reglement 2006 artikel 14, eerste lid, 3°, a en reglement 2006 artikel 15, eerste lid, 3°, a). Het volstaat dat de medewerkers samen een passende kennis hebben van de verrichtingen van de financiële ondernemingen/verzekeringsondernemingen en van de openbare regeling die voor hen geldt (financiële ondernemingen NBB artikel 12, eerste lid, 4°, a – verzekeringsondernemingen NBB artikel 13, eerste lid, 4°, a). Het NBB reglement vereist daarentegen wel dat de vennootschap moet beschikken over alle noodzakelijke gespecialiseerde kennis en ervaring voor de audit (financiële ondernemingen NBB artikel 12, eerste lid, d – verzekeringsondernemingen NBB artikel 13, eerste lid, d).
- **FSMA** - het reglement van de FSMA vereist nog steeds dat de medewerkers beschikken over een passende opleiding en ervaring in de audit met het oog op de controleopdrachten en de opdrachten tot medewerking aan het toezicht van de FSMA (FSMA artikel 10, eerste lid, 4°, a). Het reglement voorziet echter niet expliciet dat de medewerkers moeten beschikken over een passende opleiding en ervaring in de audit van instellingen onder toezicht van de FSMA.
- **NBB en FSMA** - inzake de noodzakelijke gespecialiseerde kennis en ervaring voorziet het reglement van de NBB dat de vennootschap moet beschikken over alle noodzakelijke gespecialiseerde kennis en ervaring voor de audit (financiële ondernemingen NBB artikel 12, eerste lid, 4°, d – verzekeringsondernemingen NBB artikel 13, eerste lid, 4°, d); het reglement van de FSMA daarentegen vereist dat de vennootschap moet kunnen beschikken over alle voor de audit van de instellingen onder toezicht noodzakelijke gespecialiseerde kennis en ervaring (FSMA artikel 10, eerste lid, 4°, e). Het is onduidelijk of hieruit kan worden afgeleid dat de vennootschap die een FSMA erkenning aanvraagt al dan op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend moet beschikken over de vereiste gespecialiseerde kennis en ervaring en zo ja of deze kennis en ervaring slaat op alle instellingen onder toezicht van de FSMA.

3.2 Onderzoek aanvraag tot erkenning

- **FSMA** - de aanvraag zal worden beoordeeld door een adviserende commissie waarin de revisoren een adviserende bevoegdheid hebben (FSMA artikel 11, eerste lid)
- **NBB** - het reglement voorziet niet in de oprichting van een adviserende commissie. Het reglement voorziet echter wel dat de NBB zich zal laten bijstaan door vertegenwoordigers van beide instituten (NBB artikel 14, eerste lid)

3.3 Voorlegging dossier

- **NBB en FSMA** - de reglementen voorzien in de voorlegging van een dossier met het oog op de toetsing van de erkenningsvoorwaarden (NBB artikel 14, eerste lid – FSMA artikel 11, eerste lid).

3.4 Onderzoek kandidaatstellingen

- **NBB** - het reglement voorziet niet meer in de oprichting van een adviserende commissie waarin revisoren zitting hebben (reglement 2006 artikel 18, eerste lid). De NBB zal autonoom beslissen over de erkenning hierbij bijgestaan door twee revisoren (NBB artikel 14, eerste lid)
- **FSMA** - het reglement voorziet in de oprichting van een adviserende commissie met vertegenwoordigers van de revisoren (FSMA artikel 11, eerste lid). Het reglement van de FSMA is in belangrijke mate gebaseerd op het reglement van 2006 (reglement 2006 artikel 18)

3.5 Bijwerking dossier

- **NBB en FSMA** - de reglementen voorziet dat de revisorenvennootschap jaarlijks alle relevante elementen dient mede te delen om zijn dossier bij te werken en de toezichthouder in staat te stellen de permanente naleving van de erkenningsvoorwaarden te toetsen (NBB artikel 14, tweede lid – FSMA artikel 11, tweede lid)
- **FSMA** - het reglement voorziet bijkomend dat de revisorenvennootschap de FSMA onverwijld op de hoogte dient te brengen van wijzigingen die betrekking hebben op de erkenningsvoorwaarden (FSMA artikel 11, tweede lid)

3.6 Verval erkenning hetzij van rechtswege hetzij ingevolge herroeping mandaat¹

- **NBB en FSMA** - beide reglementen voorzien in een uitbreiding van de gevallen die leiden tot het verval van rechtswege van de erkenning (NBB artikel 16, FSMA artikel 13). Het reglement van 2006 voorziet in bepaalde gevallen dat de toezichthouder de erkenning kan herroepen (“herroepen” versus “verval van rechtswege”)
- **NBB** - het oplopen van een veroordeling voor een misdrijf hetzij door de vennootschap, haar vennoten of de leden van het bestuursorgaan leidt van rechtswege tot een verval van de erkenning tenzij een vennoot of een lid van het bestuursorgaan veroordeeld is en de veroordeelde vennoot of bestuurslid ontslag neemt (NBB artikel 16, eerste lid, 3°). Om erkend te kunnen worden mag noch de vennootschap, noch de vennoten of de bestuursleden zijn veroordeeld voor een misdrijf (NBB artikel 12, eerste lid, 5°). Artikel FSMA 13 voorziet niet expliciet dat het ontslag van de veroordeelde vennoot of bestuurslid volstaat om de erkenning te kunnen behouden
- **NBB en FSMA** - beide reglement voorzien dat de erkenning kan worden herroepen indien de revisorenvennootschap haar verplichtingen op het vlak van de samenwerking niet met de nodige bekwaamheid en toewijding nakomt (NBB artikel 17 eerste lid, 1°, FSMA artikel 14, eerste lid, 1°). Het betreft een nieuwe bepaling. Het reglement van de FSMA bevat in artikel 14 een aantal voorbeelden van situaties die aanleiding kunnen geven tot het herroepen van de erkenning van een vennootschap
- **NBB** - het niet uitoefenen van een revisoraal mandaat gedurende drie jaar leidt nog steeds tot een verval van rechtswege van de erkenning (NBB artikel 16, eerste lid, 2°, reglement 2009 artikel 21).

---

¹ Er is een onduidelijkheid in het NBB reglement aangaande de herroeping of het verval van rechtswege van de erkenning van een revisorenvennootschap. NBB artikel 16 bepaalt dat de erkenning van rechtswege vervalt onder meer in het geval dat de vennootschap niet ten allen tijde voldoet aan de erkenningsvoorwaarden van artikel 12. NBB artikel 17 bepaalt dat het niet naleven van de bepalingen van artikel 12, eerste lid, 4° aanleiding kan geven tot het herroepen van de erkenning. Op grond van artikel 16 zou de niet-naleving van artikel 12, eerste lid, 4° moeten leiden tot het verval van rechtswege van de erkenning. Dit probleem stelt zich niet in het FSMA reglement. **Op te volgen.**

Het nieuwe NBB reglement voorziet echter wel dat het niet langer vereist is dat het mandaat moet worden uitgeoefend bij een in België gevestigde onderneming. Het uitoefenen van een mandaat bij een in de EER gevestigde onderneming die behoort tot de categorie waarop de erkenning betrekking heeft wordt eveneens in rekening genomen (NBB artikel 16, eerste lid, 2°).

- **FSMA** – het niet uitoefenen van een revisoraal mandaat bij een in België gevestigde instelling onder toezicht leidt tot de herroeping van de erkenning, tenzij de erkende revisorenvennootschap aantoont dat zij tijdens de voorbije drie jaar een gelijkaardig mandaat heeft uitgeoefend bij een instelling die onderworpen is aan de prudentiële controle van de NBB (FSMA artikel 14, eerste lid, 3°). Het reglement van de FSMA voorziet nog wel dat het mandaat moet worden uitgeoefend bij een in België gevestigde instelling onder toezicht (FSMA artikel 14, eerste lid, 3°)

4 Aanstelling van commissarissen of erkende revisoren en herroeping van een opdracht

4.1 *Aanstelling*

- **NBB en FSMA** - beide reglementen bevatten nieuwe bepalingen inzake de aanstelling van commissarissen/erkende revisoren. Beide reglementen voorzien dat:
  - tevens rekening zal worden gehouden met de onafhankelijkheid van de kandidaat tegenover de onderneming (NBB artikel 18, tweede lid, FSMA artikel 15, derde lid)
  - de voorafgaande instemming van de NBB/FSMA moet worden gevraagd ten minste één maand voor de geplande datum van het voorstel tot aanstelling dat aan het orgaan dat instaat voor de benoeming en, in voorkomend geval, aan de ondernemingsraad wordt voorgelegd (artikel NBB 18, derde lid, FSMA artikel 15, vierde lid)
- **FSMA** - het reglement bepaalt tevens dat de revisor de permanente opleiding van de FSMA moet hebben gevolgd (FSMA artikel 15, tweede lid). Tevens zal rekening worden gehouden met de wijze waarop de kandidaat de opleidingen heeft gevolgd (artikel FSMA 15, derde lid)

4.2 *Herroeping van een opdracht*

- **FSMA** - het reglement van de FSMA voorziet in een aantal bijkomende gevallen op grond waarvan een opdracht kan worden herroepen (FSMA artikel 18) waaronder:
  - het onvoldoende frequent en actief volgen van de permanente opleidingen
  - een gebrek aan medewerking met de FSMA
  - een gebrek aan professionalisme, bekwaamheid, nauwgezetheid, loyaleit of diligentie bij de uitoefening van een mandaat (het reglement preciseert wat hier onder meer kan worden verstaan door middel van voorbeelden), ...

Het reglement voorziet daarentegen wel dat de erkend revisor of revisorenvennootschap zijn of haar middelen moet kunnen doen gelden (FSMA artikel 18, eerste lid).

5 Vereenvoudigde procedure van erkenning door FSMA

- **FSMA** - het reglement voorziet in een vereenvoudigde procedure voor het bekomen van een erkenning door de FSMA voor zover de revisor reeds over een erkenning door de NBB beschikt voor kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen (FSMA artikel 20)².

---

² Er bestaan tevens overgangsmaatregelen op grond waarvan de revisoren die reeds erkend zijn voor ICB's, beheerverenootschappen van ICB's en IBP's van rechtswege door de FSMA worden erkend (FSMA artikel 21).